

Editöre mektup

Ülkemizde kurulması planlanan nükleer santral isteyenler yanında karşı çıkanlar da vardır. Bunları gözü kapalı olarak "Türkiye'in kalkınmasını istemeyen hainler" diye kinamadan önce konuyu çevre sağlığı ve çevre kirlenmesi yönünden değerlendirmekte yarar vardır.

Diyecsiniz ki, "Türkiye kalkınmakta olan bir ülkedir, sanayi dev adımlarla gelişmektedir, buna paralel olarak da dev enerji projeleri gereklidir". Evet, ama bu da bir gerçektir ki bizim geçmek istediğimiz aşamaları ve sanayi ülkesi olma çabaları Avrupalı, yılar önce yaşamıştır. Sanayileşmenin ne getirip nelere götürdüğünü onlar bizden çok daha iyi bilmektedir. Biz henüz, her ne pahasına olursa olsun sanayileşme aşamasındayız. Örneğin, Türk seçmeni temsilcilerinden fabrika istemek için meydanlarda toplanırken, batılı seçmen, fabrikaya-sanayiye-oto yola hayır demek için meydanları doldurmaya başlamıştır. Federal Almanya'da giderek güçlenen Yeşiller partisi bu akımın sonucu olarak doğmuştur. Yeşiller'in doğmatik görüşlerle dolu, gerçeklerden uzak bir dünya görüşü olduğunu savunanların yanında, Sovyet barış politikasından fazlaca etkilendiklerini kabul eden yazarların da bulunduğunu ve bu iddiaların kabul edilebilir tarafları da bulunduğunu belirtmek gerekir. Fakat bütün bunlar Yeşiller'in giderek güçlenmesini engellememiştir.

Sadece Federal Almanya'da 50 kadar nükleer santral bulunmaktadır. Nükleer santral sızıntısı çevrede tarımı tehlikeye sokmakta hayvancılığı ve dolayısıyla insan sağlığını tehdit etmektedir. 1980 yılında ABD bir nükleer santralin sızıntısı sebebi ile çevre halkını taşınmaya zorlandığını, insan sağlığını tehdit etmesi nedeni ile işlevinin durdurulduğunu anımsamakta yarar vardır. Bu gerçekler çerçevesinde, nükleer santral konusunda gerekli titizliği göstermek, mevcut santraller içinde çevre sağlığını açısında en güvenli olanının yine çevre kirlenmesinin göze alınabileceği bir yöremizde kurulması uygun olacaktır. En ucuz teklif değil, en garantili ve güvenilir olan seçilmeli ve yer olarak da güzelim Akdeniz sahilleri değil, binde bir olasılıkla da olsa sızıntı dikkate alınarak, tenha ve kullanılmayan bir yurt köşesi aranmalıdır. Halktan gelen büyük tepkiler Avrupa'da da nükleer santrallerin ücre sınır bölgelere kaydırılmasına yol açmıştır. Santral yapımına istekli firmalar, bu kurumun çevreye sızıntı yapmayacağını garanti edebilirler. Benzeri garantiler İzmit körfezine sıra sıra tesisler, rafineriler dizilirken üstün körü söz konusu edilmiştir. Körfezin bu hale geleceğini bilseydik acaba bu kadar çok vurdumduymaz ve toleranslı davranırmıydık? Çevre kirliliği yavaş yavaş uzun yıllar içinde gelişmekte fakat fark edilir hale geldiğinde de iş istenmektedir.

Dünyada sanayi yatırımları dönemi bundan 150 yıl kadar evvel, sanayi zararlarını azaltma yatırımları ise 5-10 yıl evvel başlamıştır. Yarımın Türkiye'sinin en önemli sorunları arasında Sanayileşme kadar çevreyi koruma çabaları da yer alacaktır. Sanayi artıklarının, fabrika bacalarının, kullandığımız deterjanın, suni gübre ve tarım ilaçlarının bazı yararları yanı sıra, farkında olmadan sağlığımızı tehdit ettiğini doğayı bozduğunu bilmek zorundayız. Her ne pahasına olursa olsun sanayi değil, çevreyi en az kirleten sanayi amacımız olmalıdır. Kızılmak ya da Büyük Menderes'in Ren suyu gibi balıksız akarsu haline dönmemesi için daha şimdiden dikkatli olmakta yarar vardır.

Saygılar

Dr.A. Himmet KARAZEYBEK